

גורל החומש

יקח חומש שלם וישים ידיו על סמך זה ספר תולדות אדם ויאמר סמך. ונתן אהרן על

שני השעירים גורלות נורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. ויאמר ירמיו אויב למען

שמותיך הקדושים והטהורים היוצאים מסית הפסוק הזה למפרע **לְדָלָהּ דְּלָתָהּ יִלְגֵּן**

יִהְיֶה גַם מִצָּסִין ובשם היוצא סס' ה' מנת וגו' שהוא **רָאָה**

שתודיעני תקף בחפיכה אחת שאלתי שהוא כו"כ שתהיה אות ו'

של ו' אותיות שאמנה בשיטה הח' כרי שאמצא בו סמנה שאלתי שהוא כו"כ בכירור בלי

סמך כך יאמר ג"כ ובכל פעם יזכור שאלתו ויהפוך ו' עליו וו' דסין ו' עמודים ו' פסוקים

ו' שיטין ו' תיבות ו' אותיות ויבקש הפסוק שמשם ואילך המתחיל באות ו' ושם תשובתו:

לחש לכאב הראש מחוש ראש היה על ששת הים פגע בו מיכאל המלאך כסוס

היה רץ. כנחש היה נושך כאיל היה מרלג. כשור היה נועה.

אמר לו מיכאל אנה תלך. א"ל אני הולך לאיש פבים. לישב על מצחו ולהוציא את עיניו.

א"ל מיכאל בשבועה שלא תרוץ כך ואל תלך לשם. ואל תשב על מצחו. ואל תוציא את

עיניו. אלא לך ותשב נגדי והלך וישב.

לשמירה אם תאמר בכל יום ו"ס **מיכאל** בנשיטה אחת תמצא שמחה והנחה כל

אותו היום. וי"א שיאמר בכל יום כשיצא ממשנתו אחר שיטול ידיו וי"ס **אוריאל**

מלאך בנשיטה אחת מובטח לו שיעציה כל אותו היום.

לחן מהאריז ו"ל בכל יום בבוקר כשיאמר ותננו לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך

ובעיני כל רואנו יאמר **חסדיאל יוסיאל** ונח מצא חן בעיני ה' כן נמצא חן

בעיני אלהים ובעיני כל רואי אמן אמן אמן נח נח נח ותנמלנו חסדים טובים וכו' :

להצלחה לכל טוב תכתוב שם זה בקלף צבי כשר ותשים אותו במטעת כסף ותשאנו

ע"ד **מִיקְמַאֲלִיאָט**.

להצלחה תעשה צורת שדי על ראשך ביד ימינך ותכנים אצבעות ימינך החמשה

בנקב הנחיר הימני השמאלי באסרך הנני נותן לו את בריתי שלום אם כה

תעשה לא יחמר לך לא לחם ולא מזון ולא שמלה וזה הסוד תעשה לברך ואנו עשים

בן עם תגין בקומתם. וככה תעשה לבניך ולבני בניך ואם ככה תעשה בבית תראה נפלאות:

לשמירה בדרך כשלפטים באים נגד הבט בפניו ואמור נגד פניו **אוריאל** הצילני

מידו ג"כ ואם הם רבים אמור הצילני מידם ואתה ניצול וזה הסוד הרמזו בס' לפני לא

ישראל

הנז', ואח"כ יחזור ויאמר פסוק ה' להושיעני וכו', ופסוק (במדבר ח, ד) וזה מעשה המנורה וכו', אשר ג"כ הם ר"ת וס"ת שם ההויה.

¹². מצאתי כתוב בס' לקח טוב, כל השומר אות ברית קדש שלא למנפו בשום עבירה כלל, כאשר יתפחד מן חיות רעות או בהמות או מזיקין יגלה ויראה להם אות ברית קדש ולא יוכלו להזיקו¹³.

¹⁴. ללסטים, מנוסה ממורי זלה"ה, בראותו אותם יאמר י"ה יְהוָה צְבָאוֹת, תְּגַעֲשׁ, ויוצא מפסוק ואת'ה יְהוָה מִגֵּן בְּעֵדֵי כְבוֹדִי וּמְרִים רַאשֵׁי, וּנִיקּוּדוֹ בְּגִמ' ע"ב, תְּעַשֶׂשׁ, ויוצא מפסוק ואת'ה יְהוָה אֵל תִּרְחַק אֵילוּתֵי ל' עֲזַרְתִּי חוֹשֶׁה שׁוֹכֵה ה' חֲלָצָה נִפְשִׁי, וּתְכוּיִן כִּי שְׁנֵי שְׁמוֹת אֵלוֹ הֵם וּנִיקּוּדֵיהֶם יוֹצֵאִים מִן הַפְּסוּקִים הַנֵּז' כְּנֶרֶשׁ עֲלֵיהֶם. ד"א לו ג"כ: הַזְכִּיר מִצֶּפֶץ ויוצא מר"ת יְגַלֵּחַ אֲדָנִי כְּתַעַר הַשְּׂכִירָה.

¹⁵. גורל בדוק ומנוסה ואסור לעשותו אלא בשעת הדחק וכו'¹⁶. ואני הצעיר הכותב קבלתי שצריך לעשות הגורל הנו' בחומש¹⁷ מכתובת יד שאין בו כי אם חמשה חומשי תורה¹⁸ ואפילו לא הפטרות, והשלך שבעה שביעיות שהם מ"ט, ומן שער החמשים יוצא, כזה: השלך ז' עליו, וז' חצאי עלים שהם ב' דפין, וז' דפין שהם ד' בכל עלה, וז' פסוקים שלימים, וז' שמות שלימות, וז' תיבות שלימות, וז' אותיות, והאות השמינית היא הראשונה שמתחיל בה הפסוק הראשון הבא אחר שבו תשובה נצחת לשאלתו, והיא שער הנו' כנו'.

¹⁹. בס' הרמון שחיבר הר"ר סעדיה ג' סעיד, הנשון מן הנחש אם יראה נחשת מיד מת²⁰.

12 חלק ג' אות קס"ט דף ס"ו ע"ב

13 ראה בספר מלכי רבנן דף קכ"א ע"ב בערך מו"ה שמואל בן וואעיש זצ"ל, שמוכא שם שעשה סגולה זו וניצל. וכן מובא שם בדף ל"ה ע"א בערך מו"ה חיים בן עטר זצ"ל שעשה סגולה זו 'כשראה אריה גבור בא לפניו לטרוף טרף לעצמו' וניצל, ע"ש.

14 חלק ג' אות צ"ה דף ס"ג ע"ב.

15 חלק ג' אות צ"ד דף ס"ג ע"ב.

16 גורל זה כולל אמירת כמה פסוקים וכונת שמות קדושים וכאן העתקנו רק סופו. וכעין גורל זה ידוע בשם גורל הגר"א ז"ל.

17 עי' ברכ"י יו"ד סי' קע"ט בשו"ר ברכה אות ו' וז"ל: והנה אמרו בילקוט משלי סימן רי"ט אם בקשת ליטול עצה מן התורה הוי נוטל, וכן בדוד הוא אומר בפקודך אשיחה, עכ"ל. ומשמע דליטול עצה מן התורה אפשר דבכלל הוי הא לפתוח בתורה לראות פסוק המזדמן. ומצאתי בקונטרס כת"י להרב מהר"ר אליהו הכהן ז"ל בעל שבט מוסר שכ' וז"ל, קבלתי מרבתי כשהיו רוצים לעשות איזה דבר והיו מסופקים אם לעשותו אם לאו, היו נוטלים חומש או ארבעה ועשרים והיו פותחים אותו ורואים בראש הדף מה פסוק היה מוצא, וכפי מה שמראה אותו פסוק היו עושים, ונמצא שהיו מתעצצים עם התורה כדת מה לעשות בכל עניניהם, וזה עצמו רומז מאמרם ז"ל ליטול עצה מן התורה, דמורה היתר לעשות כך ואין זה בכלל משתמש בתורה, עכ"ל.

18 מבואר דבחומש נדפס וכן בספר תנ"ך לא יועיל. ועי' בס' רפואה וחיים מירושלים (ירושלים תרצ"א) בעמ' ל"א שהביא גורל החומש דומה למש"כ הרח"ו ז"ל, ואכן אפשר דמקור דבריו מכ"י הרח"ו ז"ל (ע"ש בעמ' ל' שהזכיר מכ"י הרח"ו).

וע' בס' הגאון החסיד מוילנא (ירושלים תשל"ח) עמ' ת"ג שהביא מכ"י ישן נוסח גורל המיוחס להגר"א ודבריו דומים לדברי הרח"ו בסגולותיו.

19 חלק ג' אות קע"ד דף ס"ו ע"ב.

20 ע"פ דברים אלו יאירו דברי הרמב"ן עה"ת פרשת חוקת (במדבר כא, ט) שכ' לבאר ענין נחש הנחושת, שהוא מדרכי התורה שכל מעשיה נס בתוך נס, תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחליא, וכן בנחש הנחושת צוה ה' שיתרפאו במזיק הממית בטבע ועשה דמותו (נחש) ושמו (נחשת) וכשהיה אדם

ת'יכף ש'לח מ'שרת, ה' אלהי'ך ל'ך ש'ומר ו'מושיע א'מן. ע"כ. וראה עוד בספר תולדות חכמי ירושלים (ח"ב עמ' 122), ובספר צמח צדיק (אלפייה עמוד), כעין זה.

גם הלום ראה ראיתי למהר"ח פלאג'י ז"ל בספר רפואה וחיים (פרק יב אות קסז) בשם לקוטי מהר"ן ז"ל: "כשאדם רוצה לידע איך להתנהג, יפתח ספר אחד ויבין איך להתנהג". (ספר המדות ערך דעת אות יד). והוא ע"ד שכך היה עושה מזה"ר תהלה לדוד זלה"ה.

וכן בקודש ראתה עיני למהר"י פלאג'י ז"ל בספר יפה ללב (ח"ג בהשמטות דף קנב ע"ד) בשם הרב חינוך בית יהודה (ס"ס קלט) דהיו משנים השם לחולה ב"מ ע"פ הגורל, כמנהג מדינות אלו שהיו פותחין ספר מכ"ד (תנ"ך), ורואים השם הראשון הנמצא כתוב בספר. ע"ש.

גורל הגר"א

ומודעת זאת בכל הארץ דאף הגאון ר' אליהו מוילנא ז"ל היה נוהג לעשות גורל, בדר שהיה מסופק כיצד לנהוג, ושכן נהגו בזה גדולי הדורות שאחריו, והוא כעין מה שכתב מרן חיד"א כאן ובאופן אחר. וזה נוסח גורל הגר"א מכת"י (כפי שהובא בתולדות הגר"א לר' בצלאל לנדוי ז"ל עמ' תג): "קח ספר של חמשה חומשי תורה שיהיה מוגה מכל טעות ובלי תרגום והפטורה כמו נ"ך. והנח את אצבע הקטן הנקרא זרת של יד ימין על התיבות "זה ספר תולדות אדם" שבפרשת בראשית. ואצבע הקטן הנקרא זרת של יד שמאל על התיבות "לעיני כל

וייצא תמורת כופר כספי בפדיון נפשו. שכך פירש הפסוק בראשי תיבות, והי"ה ר'בי א'ברהם ש'ונצינו י'מים ת'וך כ'לא מצע"ר. ואחר"י ת'ת כ'יסים י'צא ש'מח ג'ביר א'ברהם מאו"ד. ע"כ. וכן היה, שאחרי ימים מעטים יצא דינו לאור, ופדה נפשו בממון.

עוד הביא שם מרן חיד"א למר זקנו כמהר"ר יצחק בן הרב חסד לאברהם ז"ל שהיה כותב ר"ת כמה פסוקים כאחד, ויודע עתידות שיהיה כך וכך, שפלוגי ידבר כך, ופלוגי יעשה כך, והוא פלא. ובודאי שהיה להם כוונה בשם, שהיה יוצא פסוק אחד, והם בכח השם מבארים אותו תיכף בלי ספק. יתר על כן הוסיף שם מרן חיד"א ז"ל: "ושמעתי שנולד ילד אחד, ובו בפרק מר זקני הנזכר לקח מקרא ויצא לו תיבת 'הרגי'ה' מפסוק 'ועצומים כל הרגי'ה', וקיללו ואמר: ימ"ו (ימח שמו וזכרו). וכששאלוהו מה ראה לקללו. הטעים ואמר תיבת "הרגי'ה" בר"ת ה'ילד ר'שע ג'דול י'ה'יה. וכן היה, שאחר כמה שנים שנפטר מר זקני הנזכר (ר' יצחק), הרשיע הילד ההוא כשהיה כמו בן עשרים שנה. עכת"ד החיד"א שם.

וכן מצינו למרן חיד"א ז"ל שנהג בעצמו כך, ואף הוא היה מתכוין לגמור את הש"ם בנטילת עצה מן התורה כדבר האמור לעיל. דבספר מסעותיו מעגל טוב השלם (עמ' 70) כשהיה בעיר פיזא שבאטליה, כתב שבליל מוש"ק אחד היה בצער, וביום ראשון למחרתו שלח את גערו ר' אברהם גבאי לליוורנו, ועשה כן ע"פ גורל שבא לידו הפסוק: 'לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא'. ובא לו תיכף פתורנו שהוא ר"ת צ' לא ת'לך ש"ם א'תה, א'לא

ג. רבים נהגו בארץ הצבי לעשות חתיכת כסף בצורת האות ה', ולשאת אותה עליו, ומועיל לעין הרע. וכן נוהגים לומר "חמשה" כדי לינצל מעין הרע. [ג]

ד. נשתרבב המנהג בכל גלילותינו דעל כל צרה וכל ענין, שמתפלל האדם ואומר: "אלהא דרבי מאיר ענני", ונודרין שמן או צדקה לעילוי נשמתו של התנא רבי מאיר בעל הנס ע"ה. וכן מה שנהגו לומר שמכוונים בתפילה לדעת רבי שמעון בר יוחאי זיע"א וכיוצא,

✽ רועה ישראל ✽

כדי לינצל מעין הרע. ושם ציין לעוד מקורות שכתבו לעשות ה"א של כסף, כסגולה נגד עין הרע. וכ"כ מהר"ח פלאג"י ז"ל בספר רפואה וחיים (פרק יב אות קס).

ותבט עיני למהר"א פאפו ז"ל בספר דמשק אליעזר (מע' ט' אות יד) דבא בנותן טע"ם לדבר דאות ה' היא סגולה לינצל מעין הרע, דה' חומשי תורה הם כנגד ה' תיבות "בן פורת יוסף בן פורת", אלו החמשה הם "עלי עין". ולזה נהגו להרים פיסת היד, שיש בה ה' אצבעות נגד עיני הרואה, ואומרים לו: "עלי עין". ואחר שיוסף נתברך דלא תשלוט ביה עינא בישא, לפיכך נתוספה לו ה' בשמו שנקרא 'עדות ביהוסף'. ולזה נהגו העולם לכתוב אות ה' של כסף ולהניח בראש התינוק, וגם כסף רומז לחסד. עכת"ד הדמש"א בשם הרב חיי אברהם.

וכן בקודש חזיתי להרי"ח הטוב ז"ל בספר בן איש חי (ש"ב פרשת פנחס אות יג) דכתב בשם מרן חיד"א דמנהג העולם לומר "חמשה". ולכן תולין עץ מצוייר בו צורת כף שיש בה חמש אצבעות, ותקוק עליו אות ה"א. ע"כ. וכ"כ בספר סגולות ישראל (מערכת ה' אות א).

ישראל" שבפרשת 'וזאת הברכה' ושאר האצבעות בצידי הספר. ובהאצבע אגודל של שני הידים תפתח את הספר בלי כוונה. ותבנה ממקום הפתיחה שכעה עמודים, ובעמוד של דף הרביעי שהוא עמוד השמיני מצידו השני תספור שבע שורות, ובשורה השמינית תספור שבע תיבות, ואחריהן תביט על הענין המבואר, ותדמה ענין אל ענין עכ"ל. וע"ש שהחפץ חיים ע"ה, וכן זקני ירושלים נהגו להשתמש בגורל הגר"א בצר להם.

הרי לנו עדות גדולה על גברא רבא הגר"א והחפץ חיים זיע"א, ועוד גאוני בתראי ז"ל, שנהגו עצה ותושיה מתורתנו הקדושה, וקיבלו וקיימו דברי הילקוט במשלי 'אם בקשת ליטול עצה מן התורה, הוי נוטל'. וכן כשמואל דבדיק בספרא. ובלבד שיהא בכשרות ובצנעא בינו לבין עצמו, ולא כאומנות כקרדום לחפור בו. ודי בזה.

ג. מדבר קדמות (מערכת ה' אות ו), פתח עינים (ברכות דף כ' ע"ב), שכן הוא בילקוט הראובני (פרשת ויחי). ושם בפת"ע הוסיף דכן נוהגים לומר "חמשה"